KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Lausunto

Dnro 438/03/2020

21.4.2020

Hallintovaliokunta

HE 47/2020 vp

Esitys laiksi kuntalain väliaikaisesta muuttamisesta

Kunnissa on tartuntatautiepidemian vuoksi siirrytty kevään 2020 kuluessa laajasti sähköisiin kokouksiin niin sanottujen varsinaisten kokousten. Ennen COVID-19 epidemiaa kunnissa oli otettu hallintosääntöön määräykset lähinnä muiden kuin valtuuston sähköisistä kokouksista. Käytännössä ongelmaksi on muodostunut erityisesti valtuuston kokousten järjestäminen.

Kuntaliiton palvelutoiminnassa saadun palautteen perusteella todennäköisesti ainakin muutamassa kymmenessä kunnassa hallintosääntö ei mahdollista valtuustojen sähköisiä kokouksia täysin paikkariippumattomasti. Kuntayhtymissä osuus on vielä suurempi.

Poikkeaminen hallintosäännön määräyksistä

Kuntalaki mahdollistaa sähköiset kokoukset jo nyt. Käytännössä on kyse siitä, että hallintosäännön määräysten muuttaminen edellyttäisi valtuuston kokoontumista erilliseen varsinaiseen kokoukseen. Useissa kunnissa tämä on toteutettu niin, että päätettävä asia on ollut hallintosäännön muutos. Ehdotettu muutos mahdollistaisi valtuuston sähköisen kokouksen järjestämisen sähköisesti hallituksen päätöksellä.

> *Hallitus käyttäisi muutoksen myötä poikkeuksellisesti valtuustolle kuuluvaa toimivaltaa. Toimivalta olisi kuitenkin asiallisesti ja ajallisesti selkeästi rajattu. Näin rajattuna muutos on perusteltu.*

Yhdenvertainen näkö- ja ääniyhteys

Jossain määrin epäselvää on kuitenkin ollut se, mitä kuntalain 90 §:n edellytys yhdenvertaisesta näkö- ja ääniyhteydestä tarkoittaa. Kuntalain 90 §:n mukaan sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä.

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Henkilövalinta eli vaali suljetuin lipuin edellyttää lisäksi erillistä sovellusta, joka turvaa vaalisalaisuuden toteutumisen. Koska järjestelmän tulisi välittää sekä kuvaa että ääntä, perinteinen puhelinkokous ei edelleenkään soveltuisi käytettäväksi.

Esitetty määräaikainen muutos selkiyttäisi tilannetta niin, että yleisesti julkisella ja yksityisellä sektorilla käytetyt kokoussovellukset olisivat käytettävissä toimielinten kokouksissa. Muutos selkiyttää yhteydelle asetettavia vaatimuksia ja on siten perusteltu.

Valtuuston kokouksen julkisuus

Valtuuston kokouksen julkisuus on keskeinen osa ylimmän kunnallisen päätöksenteon avoimuutta. Valtuuston kokoustilaan yleisöllä on pääsy ja lisäksi hyvin monet kunnat ovat mahdollistaneet kokouksen seuraamisen tietoverkon välityksellä. Kokoontumisrajoitukset eivät koske kunnan luottamushenkilöitä, mutta valtuustoa seuraavaa yleisöä kylläkin. Tämä on johtanut erilaisiin poikkeuksellisiin järjestelyihin kokouspaikoilla erityisesti silloin, jos osa luottamushenkilöistä on osallistunut etäkokoukseen valtuuston kokouspaikalla. Käytännössä kokousta paikan päälle seuraamaan tulleen yleisön määrä on vähentynyt epidemian myötä.

Ehdotettu säännös selkiyttäisi tilannetta ja olisi yhdenmukainen sosiaalisen etäisyyden tavoitteen kanssa.

Suhde valmiuslakiin

Kunnissa on erityisesti valmiuslain eräiden säännösten myötä keskusteltu valmiuslain 108 §:n aktivoinnista. Edellä kuvatuilla muutoksilla on mahdollista osaltaan ratkaista valmiuslakia lievemmin keinoin niitä ongelmia, joita kunnallisessa päätöksenteossa on ilmennyt.

SUOMEN KUNTALIITTO

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

